

No 2. 17 Juli 1901.

OPEN BRIEF

AAN

Dr. MEZGER

VAN

Dr. R. DE JOSSELIN DE JONG

Arts,

NAAR AANLEIDING VAN DE BROCHURE :

*Het Hamersysteem, van Dr. Mezger, eene methode van
zelfgenezing, in opdracht van Dr. Mezger geschreven
door J. C. Bouman, administrateur der Registratie.*

✓ 's-GRAVENHAGE,
KONINKL. NED. BOEK- EN KUNSTHANDEL VAN M. M. COUVÉE.
1901.

PRIJS f 0.25.

OPEN BRIEF aan Dr. Mezger, naar
aanleiding van de Brochure: *Het
Hamersysteem, van Dr. Mezger,
eene methode van zelfgenezing,
in opdracht van Dr. Mezger
geschreven door J. C. Bouman,
administrateur der Registratie.*

Hooggeachte Collega!

Dezer dagen maakte ik kennis met de, in uw opdracht geschreven, brochure van den Heer J. C. BOUMAN.

Naar aanleiding daarvan voel ik mij genoopt openlijk tot u het woord te richten.

In deze brochure zijn eenige zeer bijzondere denkbeelden op **medisch** gebied ontwikkeld, waarvoor niet de schrijver maar u als de verantwoordelijke man moet worden aangezien.

Niettegenstaande de Heer BOUMAN zegt: „ik geloof niet meer op gezag; ik weet”^{*)}, ben ik toch zoo vrij dat „niet gelooven op gezag” zeer in twijfel te trekken en de waarde van het **weten** op **medisch** gebied van dezen hoofdamtenaar bij het financiewezen tot een minimum te reduceeren. Hem verwijs ik naar het bekende woord van Apelles: *ne sutor ultra crepidam*: „Schoenmaker, blijf bij je leest”. Het

---

^{*)} Zie bldz. 6 der genoemde brochure.

is niet tot dezen nieuwen medischen auteur dat wij ons te wenden hebben maar uitsluitend tot u, den man van naam en gezag, die de opdracht gaf deze brochure te schrijven.

In de eerste plaats wensch ik op te komen tegen de wijze, waarop uwe denkbeelden den volke verkondigd worden, en tegen de belediging, die bij de verklaring daarvan aan alle beoefenaren der medische wetenschap wordt aangedaan. De schrijver der brochure zegt, dat deze weg door u bewandeld wordt, omdat aan den mensch, ook aan den gestudeerden mensch, wel de eigenschap van critiseeren, niet die van apprecieeren in voldoende mate toekomt *).

Ik moet aannemen, hooggeachte collega, dat deze meening de uwe is. U verwacht dus weinig appreciatie, en vreest dus veel critiek! Dit verraadt: zwakte òf: een ontzaggelijk wantrouwen tegenover „de geheele medische wereld”! Dit laatste nu is misplaatst!

Gelooft u in ernst, dat, als uw denkbeelden en uw systeem van zelfgenezing werkelijk goed zijn, het „vele tientallen van jaren” zal duren voor zij door de medische wereld zullen zijn erkend *)? Ik geloof het niet. Hebben de Lister'sche leer der antiseptiek, de leer der serumtherapie, der organotherapie, der immuniteit, om uit de vele hoofdstukken der nieuwere medische wetenschap er maar eenige te nemen, zooveel tegenstand ontmoet dat het tientallen van jaren geduurd heeft vóór zij waardeering vonden?

Volstrekt niet. In korten tijd behoorden verreweg de meeste medici tot hare aanhangers. Er is wel critiek geweest; dat is waar,

---

*) Zie bldz. 5 l. c.

maar ik acht dit zeer gelukkig! Als er in onze tak van wetenschap iets noodzakelijk is, dan is het critiek, verstandige, logische, strenge critiek!

Zelfs de beste wetenschappelijke onderzoeker is wel eens geneigd bij het maken van zijn conclusiën toe te geven aan zijn fantasie, en veel verder te gaan dan waar zijn onderzoek hem recht toe gaf. Op gezag van zijn naam wordt al heel gauw zijn woord geloofd, en het eenige, wat nu in staat is zijn uitspraak tot haar werkelijke waarde terug te brengen en waarheid van verdichtsel te onderscheiden, is een scherpe, strenge critiek.

Du choc des opinions la vérité jaillit!

De ervaring, die wij opgedaan hebben, een 10-tal jaren geleden, met de tuberculine van Robert Koch bewijst de waarheid van dit gezegde volkomen.

Wanneer dus uw leerling en adept op uw gezag uw denkbeelden verkondigt om critiek uwer collega's te vermijden, wordt daarmee bewezen, dat u zelf gevoelt dat er iets zwaks is in uw stellingen.

Ten tweede, hooggeachte collega, kom ik op tegen het misbruik dat in de genoemde brochure van het gezag van uw naam wordt gemaakt. Overal doet de schrijver uitkomen dat de juistheid van wat hij zegt, voldoende bewezen wordt door uw groote bekwaamheid als masseur, uw ervaring als klinikus, uw hoog standpunt als denker. Het is volstrekt niet mijn bedoeling aan de reputatie van een van deze drie qualiteiten ook maar den minsten afbreuk te doen. Maar ik ontken, dat in zaken van wetenschappelijken aard, één van deze drie of alle te zamen voldoende zijn om het ontbreken van ieder bewijs voor de juistheid van uw denkbeelden goed te maken.

Met groote overtuiging zegt de Heer BOUMAN (die niet gelooft op gezag maar weet) dat meteorisme jicht veroorzaakt, dat jicht de moeder genoemd kan worden van de kanker, wat verder: dat de toebereiding voor kanker tuberculose en andere infectieziekten geschiedt door chronische jicht en eindelijk dat bij volmaakt gezonde onderbuiksorganen noch kanker nog tuberculose bestaat *).

Ik ben opnieuw zoo vrij niet uw discipel maar u zelven voor deze uitspraken verantwoordelijk te stellen. Met het volle gezag van uw naam worden deze uitspraken den leeken verkondigd. Het is mogelijk, en ik twijfel er niet aan of het is zoo, dat velen u onmiddellijk zullen gelooven.

Maar wij anderen, die ons bezig houden met wetenschappelijk medisch werk, wij allen vragen u: **Waar zijn uwe bewijzen daarvoor?**

De Heer BOUMAN keert de zaken geheel om, en toont daarmede direct duidelijk aan, dat hij nog een nieuweling is in de wetenschappelijke wereld en dat hij wel wat vroeg geroepen heeft: **ik weet.**

Het staat niet aan ons te bewijzen, dat, hetgeen door u beweerd wordt **niet zoo** is. 't Staat aan u te bewijzen **dat het zoo is.** Wanneer ik b.v. beweer dat kanker ontstaat door het te veel eten van vleesch, of roggebrood of wat ook, dan heb ik dit te bewijzen. Het is niet voldoende tot anderen te zeggen: „bewijs dat het niet zoo is, en, als gij dat niet kunt, heb ik gelijk”. Neen, ik moet daarvoor met feiten en waarnemingen aankomen, en verstandige strenge wetenschappelijke critiek zal hebben uit te maken of ik waarheid spreek. Waar zou het heengaan als ieder, die

---

*j Bldz. 9 l. e.

een zekere tak van wetenschap beoefent, maar zonder eenig bewijs allerlei stellingen in de wereld kon zenden, het anderen overlatende te bewijzen dat zij louter fantaisie zijn?

Waar zijn úw feiten, úw waarnemingen, úw onderzoekingen die u recht geven te zeggen, dat jicht de moeder is van de kanker, dat jicht den bodem vormt van tuberculose en andere infectieziekten, en dat bij gezonde onderbuiksorganen geen kanker en geen tuberculose bestaat?

De onderzoekingen van velen onder de voorgangers van onze wetenschap hebben aangetoond, dat voor het ontstaan van kanker: leeftijd, hereditieit, de aard van het orgaan, voedsel, woonplaats, mechanische belediging, infectie eene rol spelen. Het is evenwel nog niet gelukt, ondanks het oprichten eener „ligue contre le cancer”, ondanks een uitgebreid onderzoek over de geheele wereld het ware wezen der kanker, de grondoorzaak ervan te leeren kennen.

Het is dus ook nog niet gelukt een specifieke behandelings- of genezingsmethode daarvoor te vinden.

Wanneer ú nu de jicht aansprakelijk stelt voor het ontstaan van kanker, daar vragen wij: **waar zijn daarvoor uw bewijzen?**

Wij, medici, laten ons niet tevreden stellen met een verwijzing naar de bekwaamheid van uw persoon als masseur, uw groote ervaring en uw denkerskracht. Wij gelooven niet op gezag — maar vragen bewijzen!

U zegt, dat jicht ook tuberculose en andere infectieziekten voorbereidt? Weer vraag ik: waar zijn uw bewijzen?

Tuberculose maakt duizenden en duizenden slachtoffers

onder jonge kinderen en nog niet volwassen personen van 13—20 jaar. Zijn dezen reeds allen jichtig?

Welke infectieziekten bedoelt u? Influenza? Typhus? of ook mazelen, roodvonk en pokken de infectieziekten bij uitnemendheid?

Hebben die duizenden en duizenden kinderen, die jaarlijks deze laatste infectieziekten krijgen, soms ook allen jicht?

En hiermede kom ik tot een ander, zeer gewichtig punt, nml.

Uw openbaar aangekondigden afkeer van sanatoria voor longlijders.

Dit, hooggeachte collega, hadt gij uw discipel allerminst moeten laten zeggen, want hierdoor opent gij de kans, dat in uw naam veel kwaad wordt gedaan aan een streven in ons land, dat het welzijn van honderden en honderden arme longlijders beoogt. Hier wordt het gezag van uw naam gebruikt of liever misbruikt om in de harten van allen, die de brochure van den Heer BOUMAN lezen, twijfel te doen ontstaan aan de waarde van volkssanatoria voor longlijders, ja zelfs om velen hunner tot tegenstanders van dat edele beginsel te maken.

Daar protesteer ik ten sterkste tegen.

Openlijk vraag ik u hier: zijt u bekend met de resultaten, die tot nog toe in de sanatoria van Duitschland, Zwitserland, Frankrijk, Engeland enz. enz. bereikt zijn? Kent u de sanatoria van Daves-Platz, Falkenstein, Honnef, Sulzhain, Bournemouth, Nordrach, en vele anderen? Hebt u zelf van nabij gezien, gelijk ik het gezien heb, hoe zegenrijk de resultaten van die sanatoria voor velen geweest zijn en naar ik hoop nog lang zullen zijn?

Ik heb een jonge zwakke moeder, die hier in haar

woonplaats den dood tegemoet ging, in één jaar tijds te Davos-Platz een bloeiende vrouw zien worden. Ik heb een jongen man, vader van een gezin met twee kinderen, in vier maanden tijds te Davos van een beginnende tuberculeuze longandoening **geheel** zien genezen. Ik heb studiemakkers, die hun geheel herstel aan een verblijf in een Sanatorium te danken hebben en nu een drukke praktijk flink kunnen waarnemen.

Maar waar zou ik blijven, als ik alles wilde opnoemen, wat ik op dit gebied gezien en gelezen heb?

Nog eens: Kent u de schitterende resultaten van deze behandelingsmethode?

Zoo ja, waarom dan die tegenstand tegen de oprichting van Sanatoria voor longlijders? Een tegenstand, die, met de kracht van uw grooten naam aangewend, veel kwade gevolgen kan hebben?

Zoo neen, wat geeft u dan het recht zulk een apodictische uitspraak door een uwer adepten uit uw naam in de wereld te zenden?

Ik zeg het hier openlijk en met volle overtuiging: **In naam der humaniteit protesteer ik ten sterkste tegen den aanval op het streven tot het oprichten van volks-sanatoria voor longlijders.**

En ten laatste, het resultaat van de beschouwingen, in de brochure van den Heer BOUMAN neergelegd: Uw hamersysteem als methode van zelfgenezing!

Ik wil beginnen met te bekennen, hooggeachte collega, dat ik een voorstander ben van de mechanische therapie, waarvan de massage een onderdeel is. Ik ben zelf innig doordrongen van de groote waarde voor het menschelijk lichaam van spieroefening, spierarbeid, onder welken vorm

ook. Een zwak lichaam wordt er sterk van, een gezond lichaam blijft er gezond door.

Ik weet zelf bij ondervinding hoe weldadig massage in vele gevallen kan werken. U zult dus niet kunnen zeggen, dat ik een eenzijdig allopaath ben, en de waarde van de door u in 't algemeen gevolgde behandelingsmethode misken.

Maar ik heb een afkeer van generaliseeren, ik heb een afkeer van het: **alles aus einem Punkte curieren!!**

Ik kan mij begrijpen, dat er gevallen zijn, waarin een voorzichtig bekloppen van den buik met een zwaar voorwerp als uw hamer de circulatie der stoffen in het darmkanaal bevordert. Evenals velen tot dit doel òf zich zelf met de hand masseeren, òf zich behandelen met den bekenden buik-kogel, òf zich dagelijks laten masseeren door een geoefend masseur, zoo zal ook een licht bekloppen van den buik aan enkele geconstipeerde gestellen goed kunnen doen.

Daar valt niets tegen te zeggen.

Maar wat te denken van het marktgeschreeuw, waarmee uw hamersysteem als een panacee tegen kanker en tuberculose wordt aangeprezen?

Dat de Heer en Mevrouw BOUMAN, op uw gezag, als propagandisten van dit universeel geneesmiddel *) optreden, zal velen met mij verbaasd hebben; maar, evenals ik, zullen die velen, al keuren zij, naar ik hoop, dit optreden af, niet hen maar u als den verantwoordelijken persoon beschouwen. Het gevolg zal evenwel een ander zijn dan het bij mij is; velen, steunende op uw grooten naam als masseur en uw veelgeprezen waarde als klinikus en denker, zullen zich uw hamer aanschaffen en zich bekloppen.

*) bldz. 19 l. c.

Zij zullen daarbij meenen zich op geheel onschadelijke wijze voorgoed te vrijwaren tegen kanker, tegen tuberculose, tegen infectieziekten.

En daar kom ik tegen op.

In de eerste plaats is het gebruik van uw hamer zonder behoorlijke medische contrôle, volstrekt niet zonder gevaar.

Door u zelf wordt toegegeven dat het hameren niet zonder gevaar is voor zwangere vrouwen. Dit heeft mij zeer verheugd. Dezen mochten anders in de verzoeking gekomen zijn uw hamer op groote schaal te gaan toepassen en dit zoude niet bevorderlijk zijn aan het bevolkingscijfer van Nederland.

Maar dit is het niet, wat ik op het oog heb. Neen, hooggeachte collega, er zijn veel andere gevallen, waarin het kloppen met uw hamer op den buik gevaarlijk is, gevallen, die alleen ter beoordeeling zijn van een medicus, en waar een leek, die op eigen houtje zich gaat kloppen, kans heeft zich onberekenbaar veel kwaad te doen.

Ik heb u zoeven om feiten, waarnemingen gevraagd. Tot staving van wat ik hier zeg, zal ik er zelf een leveren.

Een mijner bekenden, een krachtig, flink gevoed man, kreeg voor ongeveer 6 maanden, plotseling een hevigen kramp in den buik. Met een kleine dosis opium en wat rust verdween deze spoedig en voelde hij zich weêr volmaakt wel.

Na ongeveer 5 maanden in dezen toestand van volkomen welzijn gebleven te zijn, keerde op een goeden dag een tweede, ditmaal veel heviger krampaanval in den buik terug. De pijn, de koorts, en de bijkomende verschijnselen maakten het duidelijk dat wij te doen hadden met een

appendicitis (*). Patiënt is geopereerd en er bleek te bestaan een ontsteking van het wormvormig aanhangsel, welke tot uitgebreide zweervorming in dit orgaan geleid had. Een nader microscopisch onderzoek bracht aan het licht, dat deze ontsteking reeds langeren tijd bestaan moest hebben, en zeer zeker reeds bestaan had gedurende de 5 maanden, waarin patiënt zich volkomen wel gevoelde.

Wanneer deze man zich met uw zwaren hamer in dien tijd van schijnbaar volkomen welzijn had geklopt, zou hij zich buiten twijfel veel kwaad gedaan hebben, en was de kans, dat er een peritonitis (***) met doodelijken afloop op was gevolgd, niet gering geweest.

U zult natuurlijk zeggen: als hij zich altijd behamerd had, zoude hij die appendicitis niet gekregen hebben. Tegen een dergelijke argumentatie valt niets te zeggen. Dat is een quaestie van gelooven op gezag.

Maar dat is hier de vraag niet. Hier is het feit, dat deze ontsteking langen tijd zonder verschijnselen verliep, en dat het bekloppen met uw zwaren hamer zonder twijfel groot gevaar met zich bracht. Een voorzichtig medicus zou hier, na die eerste aanmaning het gebruik van den hamer zeer zeker afgeraden hebben.

En zoo zijn er veel gevallen van sluimerende ontstekingen in den buik, van chronische ontstekingen in de omgeving van het vrouwelijk genitaalapparaat, van latente maagzweren, van beginnende kwaadaardige gezwellen, en vele andere, die bij een behandeling met uw zwaren

---

(*) Voor de niet-ingewijden, die dezen brief lezen, zij hier vermeld, dat appendicitis een ontsteking is van het wormvormig aanhangsel, een klein buisvormig orgaan, dat bij den blinddarm in het darmkanaal nitmond.

(**) Buikvliesontsteking.

hamer veel kans loopen een zeer kwaden keer te nemen.

Daarom kom ik met kracht op tegen de meening, uit uw naam in de brochure uitgesproken, dat het bekloppen met den hamer zonder gevaar is, en dat iedereen, gezond of ziek, zich met den hamer moet behandelen. (*)

Ten tweede en ten laatste protesteer ik ten sterkste tegen de wijze, waarop de gôe-gemeente wordt diets gemaakt, dat men, door zich te behandelen met uw hamer, zich vrijwaart tegen kanker en tuberculose. Dit is een door niets bewezen gezegde, dat alleen indruk kan maken op goedgeeloovige leeken.

Het is louter verzinsel!

Zoolang u niet bewezen hebt, dat men door kloppen met uw hamer jicht voorkomt of geneest, zoolang u niet daarna bewezen hebt dat jicht inderdaad de oorzaak van de kanker is, dat tuberculose, de ziekte, die, in tegenstelling met jicht, oneindig meer slachtoffers maakt onder jonge dan onder oude menschen, ook steeds op jichtigen bodem groeit, zoolang is er niets dat u recht geeft tot die uitspraak.

Zoolang ook acht ik het plicht te waarschuwen tegen de aanprijzing van een behandelingsmethode, die veel gevaren met zich kan brengen, en zoolang ook meen ik het recht te hebben te verklaren, dat een dergelijk onwetenschappelijke wijze van handelen uwer onwaardig is.

Met de hoogachting, die ik overigens verschuldigd ben aan uw persoon wegens uw groote verdiensten voor de leer der massage

heb ik de eer te zijn

DEN HAAG, Juli 1901.

Uw dienstw. collega

Dr. R. DE JOSSELIN DE JONG, *Arts.*

(*) Bldz. 19 l.c.